

KRAS A JESKYNĚ / KARST AND CAVES

Jeskyňe údolí Radotínského potoka

Caves of the Radotín Stream valley

Michal Hejna¹, Božena Vrabcová¹, Martin Majer¹

Abstract

The Radotín Stream valley is listed as the 29th cave district of the Bohemian Karst in the general cave database of the Czech Republic (JESO). The JESO records contained 21 caves in this district, two of which have been quarried out in the past. The authors visited all existing caves and performed their new photographic documentation and survey during the years 2021–2023. Four new caves have been discovered and mapped during this work. The newly mapped Nedělní Cave, with the total length of 132 m, became the longest cave ever known in the territory of Prague.

1. Úvod

Údolí Radotínského potoka spadá podle dělení v Jednotné evidenci speleologických objektů (dále JESO) do krasových a pseudokrasových území barrandienské jednotky, oblasti Český kras, skupiny Údolí Radotínského potoka (kód K112 87 29), nebo do 29. krasové skupiny Českého krasu podle původního členění HOMOLY (1947). Homolovo členění území a členění v JESO se v celém Českém krasu věcně shodují, změny byly provedeny jen v některých krátkých úsecích. Hranice skupiny ovšem nesledují přesně rozvodí Radotínského potoka. Místy je vedena po komunikacích, aby byla lépe identifikovaná v terénu. Svojí rozlohou 41,53 km² představuje plošně nejrozsáhlejší krasovou skupinu v rámci Českého krasu, stojí ale v pozadí zájmu jeskyňářů. Trvale zde nepůsobí žádná základní organizace České speleologické společnosti (dále ZO) a nárazově zde provádějí průzkum a výzkum členové ZO 1-02 Tetín a 1-05 Geospeleos. S objevem a průzkumem jeskyňe Tygří past v lomu Mramorka u Zbuzan byla spojena i pracovní skupina ze ZO 5-03 Broumov, která později přešla k ZO 1-02 Tetín. Před započatím nových prací bylo v údolí Radotínského potoka zdokumentováno 21 jeskyní, většinou malých horizontálních dutin nepřesahujících délku prvních desítek metrů. Výjimku mezi nimi tvoří 65 m dlouhá jeskyňe Tygří past a momentálně nejdelší jeskyňe na území hlavního města Prahy, po novém mapování 132 m dlouhá Nedělní.

Nejstarší zmínka o jeskyních z této oblasti pochází z roku 1899, kdy se Josef Kořenský v knize Smíchovsko a Zbraslavsko zmiňuje o jeskyni u Zadní Kopaniny (PECKA 1916). Předznamenává tak běžný jev počátků výzkumu jeskyní v údolí Radotínského potoka. Jeskyňe jsou zmiňovány beze jména pouze s přibližnou lokalizací, což dnes může ztěžovat jejich identifikaci. Naopak některé jeskyňe uvádějí autoři pod různými jmény, a to i v krátkých časových rozestupech. Tak například HOMOLA (1947) popisuje jeskyni v Zubáku, zatímco KUKLA (1949) ji uvádí jako Kopaninskou. Rekordmanem je v tomto ohledu Radotínská jeskyňe, uváděná minimálně pod šesti různými jmény. Jelikož to nebyl problém pouze 29. krasové skupiny Českého krasu, ustanovila v roce 2003 Česká speleologická společnost *Komise pro vyřešení problémů v evidenci a pojmenování jeskyní v Českém kra-*

su. V uvedení hlavního jména jeskyňe vycházíme z rozhodnutí této komise, které se věcně shoduje se stavem v databázi JESO. Ostatní jména jsou uvedena v textu jako synonyma.

První soupis jeskyní v údolí Radotínského potoka pochází od HOMOLY (1947), který popisuje v rámci své disertační práce jeskyňe Radotínskou, Pod Vějířem, Kopaninskou, Podkopaninskou a Podvojnou. Na Homolu navázal KUKLA (1949), který poprvé uvádí jeskyňe Na Cikánce, Zubatá, Angreštová, Věž (publikována již dříve bez jména), Liščí díra a Na Ostrohu (bez udání jména). Kukla také všechny své i Homolovy jeskyňe zmapoval, vyjma již odtěženě Podkopaninské jeskyňe. Jednalo se na dlouhou dobu o jediné mapy jeskyní údolí Radotínského potoka.

Po třiceti letech provedl revizi krasových jevů TŮMA (1990), který nově uvádí beze jména a s přibližnou lokalizací jeskyňe Čapí, V Kominické rokli a Nad Špačkovým mlýnem. V 90. letech ještě popisují CÍLEK a TÍPKOVÁ (1992) beze jména dvě jeskyňe poblíž Prostředního mlýna u Tachlovic, dnes známé jako Lomařská brána a Tachlovická. Některá jména jeskyní v této krasové skupině uvedl také JÄGER (1994). Ostatní dnes užívaná jména vycházejí ze závěrů *Komise pro vyřešení problémů v evidenci a pojmenování jeskyní v Českém krasu*.

Počátkem 21. století zdokumentovali jeskyňáři ze ZO 1-05 Geospeleos jeskyni V lomu Špička. V roce 2004 objevili v lomu Špička J. Albrecht a R. Švajda Nedělní jeskyni. Další objevy už jsou spojeny s činností autorů tohoto článku. V letech 2019–2023 objevili a zdokumentovali v různých částech údolí Radotínského potoka jeskyňe Tygří past, Spinner, Komín Batuno, Krakatice a Šmudla. V následujícím přehledu jeskyní údolí Radotínského potoka jsme se zaměřili hlavně na vývoj znalostí o jednotlivých jeskyních, jejich popis či porovnání současného stavu se stavem v době objevu. U každé jeskyňe jsme provedli mapovou dokumentaci, u většiny se jednalo o vůbec první mapu. Ke každé jeskyni je uveden také výběr literatury.

¹Česká speleologická společnost, ZO 1-02 Tetín; michal.hejna@post.cz; bvrabcova@gmail.com; martin.majer@seznam.cz

Poděkování: Děkujeme všem kolegům, kteří se s námi nezištně podělili o informace a své záznamy, případně nám pomohli sehnat historické dokumenty. Jedná se hlavně o Karla Žáka, Vladimíra Daněčka, Ondřeje Jäger, Michala Kolčavu či Lukáše Falteiska. Za překlad německy psaných materiálů děkujeme Jindřišce Kahlertové. Děkujeme všem, kteří se s námi podíleli na dokumentaci jeskyní, hlavně Markétě Jakovenko, Tomáši Dvořákovi, Lence Kachlík a Janu Moravcovi. Za umožnění vstupu do jeskyní v lomu Špička děkujeme společnosti Českomoravský cement, a. s. *Český kras (Beroun), 49 (2023), 45–56, 7 obr., 5 obr. na obálce časopisu*
© Muzeum Českého krasu, p. o., Beroun
ISSN 1211-1643
ISBN 978-80-87708-19-4

2. Revize a změny stavu a údajů u dříve evidovaných jeskyní

29-001 Radotínská. Jeskyně leží na skalnatém ostrohu nad záhybem Radotínského potoka, na jeho levém břehu, v úseku mezi Maškovým a Špačkovým mlýnem. V literatuře se objevuje pod mnoha jmény – Stará, Stará Radotínská, Nad Kozákovým mlýnem, Nad Kazákovým mlýnem či Peckova. Jako první se o ní zmiňuje kosořský učitel František Pecka, který zde prováděl v roce 1907 amatérský archeologický průzkum. O svých výkopech nejdříve referoval na deváté schůzi Společnosti přátel starožitností českých 11. prosince 1907 (PROKOP 1908) a o několik let později je publikoval časopisecky PECKA (1916). Ten, jak to bylo tehdy obvyklé, nenazývá jeskyni žádným jménem. Zanechává nám však cenný popis jeskyně před začátkem výkopových prací: *Na druhém břehu potoka proti mlýnu Maškovice zeje proti chodci, sestupujícímu po srázu od Kosoře kol lesa do údolí potoka, veliký otvor v záhybech šedé vápencové skály. Přístup ke sluji té byl velice nesnadný. Sluj tato byla asi na ¾ m od stropu úplně zanesena náplavem. Mnoho času stálo kopání. Hořejší vrstva skládala se z vápencového kamene, jehož jsme vybrali značnou hromadu. Na jednom kameni byly 2 pěkné otisky ocasního štítu trilobita: Bronteus planus. Lesní hlína, v níž kamení bylo spadeno asi ze stropu sluje, promíchána byla ostatky malých živočichů, jako veverka, křečka, plchů, žab a netopýřů, jakož i nalezeny: lebka jezevce, kosti lišky a množství zoubků. Vrstva měla tloušťku asi ¾ m. Pod ní byla uložena vrstva splavených štěrků, pomíchaných hlínou a popelem, i oharky dřevěného uhlí. V tomto horizontě našli jsme něco střepů z nádob v ruce hnětených, na lomu velice hrubých, do červené a šeda vypálených. Některé střepy ukazují primitivní tvar ucha dírkou prorazeného. Mezi kostmi lední zvířeny zřetelně rozštípanými a mezi uhlíky našli jsme zdravou stoličku lidskou s třemi pazourkovými odštěpkami, značně ostrými, a jedním ostrým pazourkovým nožkem. Nejspodnější vrstva obsahovala v sobě jasně žlutý písek, v němž našli jsme krásně zachovalou kost patní, úplně fosilizovanou, těžkou, již se nepodařilo přesně určit, kterému zvířeti kdysi náležela. Prokopaný vchod do sluje do zadu se značně zužuje, tak že pro náplav, jenž téměř zplna další oddíl této vyplňuje, nebylo možno dále se dostat. Žádný z Peckou popisovaných nálezů se bohužel nedochoval (SKLENÁŘ a MATOUŠEK 1992).*

V roce 1927 či krátce před tím v jeskyni bádá Jaroslav Petrbock (SKLENÁŘ a MATOUŠEK 1992). Uvádí ji jako „Starou“ jeskyni u Radotína a o svém průzkumu píše: *Tuto jeskyni jsem našel již rozhrabanou, ač se mi podařilo vzadu najít ještě netknutý profil holocenních blín s nepatrnou faunou fosilních měkkýšů, mezi nimiž se držela dosud na živu skelnatka hladká (Hyalinia glabra STUDER). Je tedy velká škoda, že ten, kdo v této jeskyni přede mnou „kopal“ – snad to byl B. PECKA – této malakofauny si prostě nevšiml (PETRBOCK 1956).*

HOMOLA (1947) uvádí jeskyni pod jménem Nad Kazákovým mlýnem a stejné jméno používá i KUKLA (1949), který vytvořil první mapu jeskyně. Podle ní a jeho popisu byla jeskyně dlouhá 10 m a rozdělená na dvě části. Vstupní síňka dosahovala rozměrů 3 × 4 m při výšce 1,7 m s hlinitým dnem (jak vidno, J. Pecka snížil při výkopech dno síňky o 1 m). Z ní vystupovala postupně se snižující a zužující 6 m dlouhá chodbička se skalním dnem. O jeskyni dále pojednávají mimo jiné MATOUŠEK (1988), SKLENÁŘ a MATOUŠEK (1994), ŽÁK et al. (2003), ŽÁK, JÄGER a KOMAŠKO (2009) či ŽÁK, KOLČAVA a ŽIVOR (2017).

Při naší revizní návštěvě 12. března 2023 se ukázal Kuklův popis už neaktuální. V mezidobí někdo pokračoval v kopání chodbičky. Po zhruba 3 m skalního dna, kdy výška chodby nepřesahuje 0,8 m a místy dosahuje pouze 0,5 m, začíná skalní dno padat opět dolů a objevuje se hlinitá počva. Chodbička je vykopaná na výšku 0,8 m

a pokračuje průlezným profilem asi 13 m. Na konci se postupně snižuje na 0,3 m a zužuje na 0,4 m a je vidět volné pokračování. Délka průlezných částí jeskyně je 21 m.

29-002 Pod Vějířem. Jeskyně leží na úpatí skalky ležící ve svahu asi 100 m v. od soutoku Radotínského a Mlýnského potoka. O jeskyni se poprvé zmiňuje HOMOLA (1947), první podrobnější popis a mapu vyhotovil KUKLA (1949). Ten jeskyni popisuje: *Vstupní chodba směřuje přímo na S, po dvou metrech se redukuje na úzkou puklinu ve skále, zatím co na východ odbočuje mírně stoupající rozseldina. Tato chodba opět zahýbá po 8 m pravouhře k severu, přechází však ihned do soutěsky a za ní se štěpí v několik vodorovných štěrbin. K východu míří prudce stoupající komín. O jeskyni se pravděpodobně zmiňuje i PETRBOCK (1956), když píše, že nad rybníkem jsou rovněž dvě malé jeskyně. O jeskyni dále píší mimo jiné ŽÁK et al. (2003), ŽÁK, JÄGER a KOMAŠKO (2009) či ŽÁK, KOLČAVA a ŽIVOR (2017).*

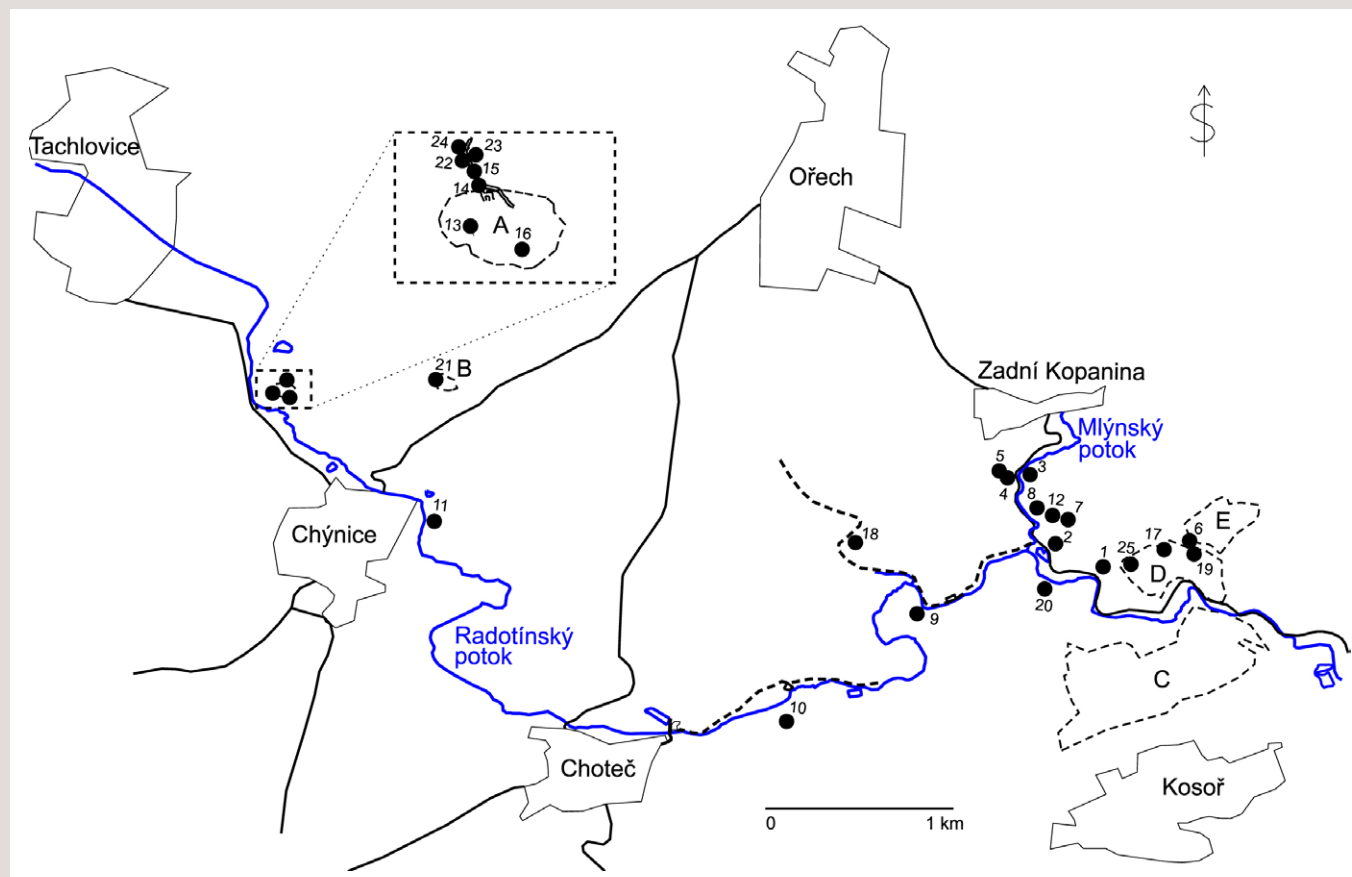
Revizní mapování jeskyně provedené 17. února 2023 M. Hejnou a M. Jakovenko ukázalo, že konec jeskyně se díky činnosti zvířat změnil. V zadní, k S směřující chodbě našli zbytky kostí, a hlavně velké množství klíšťat. Chodbička zahýbající k V s komínem na konci je nezřetelná a jeskyně končí S směrem 0,2 m úzkou puklinou upadající někam dolů. Z původních 13 m délky s denivelací 5 m je dnes přístupných 10 m při denivelaci 1,5 m.

29-003 Kopaninská. Kopaninská jeskyně leží na levém břehu Mlýnského potoka asi 50 m j. od posledních zahrad Zadní Kopaniny. Poprvé se o ní zmiňuje HOMOLA (1947) jako o jeskyni u Zubáku, první podrobnější popis a mapu vyhotovil KUKLA (1949), který už ji nazývá Kopaninská. Ten jeskyni popisuje: *Jeskyně má dva vchody, první navazuje na terásku Kopaninského potoka ve výši 9 m nad hladinou, druhý, položený o něco dále k západu, ústí ve skalní stěně asi 2 m nad teráskou. Jeskyně, vyjma části u prvního vchodu, je bez náplavů a sedimentů. Šířka prvního vchodu obnáší 5,5 m a výška 1,25 m. Václav Cílek tvrdí, že v jeskyni prováděl výkopy J. Petrbock (CÍLEK, MAJER a KORBA 2008). To je ovšem v rozporu s Petrbockovým souborným dílem (PETRBOCK 1956), kde o průzkumu v Kopaninské jeskyni vůbec nepíše a jeskyni se zmiňuje pouze nepřímo, že nad rybníkem jsou rovněž dvě malé jeskyně, právě tak jako jedna na levém břehu kopaninského pramene, která je ve velmi pěkném žeburu. O jeskyni dále píší mimo jiné ŽÁK et al. (2003), ŽÁK, JÄGER a KOMAŠKO (2009) či ŽÁK, KOLČAVA a ŽIVOR (2017).*

Revizní mapu jeskyně vytvořili 4. února 2023 M. Hejna a B. Vrabcová. Jeskyně se proti Kuklově mapě a popisu nezměnila. Délka jeskyně je 15 m při denivelaci 5 m.

29-004 Podkopaninská. Jde o první z jeskyní 29. oblasti, které se nedochovala. Jeskyně byla objevena a následně odtěžena malým lomem dnes částečně zasypaným odpadem z výše položeného lomu, uváděného někdy v literatuře jako Dezortův lom (CÍLEK, MAJER a KORBA 2008). Ve skutečnosti se jednalo o lom Václava Kočky (PROKOP 1951, LOŽEK 1996). Jako první ji zmiňuje PETRBOCK (1944), který o ní píše: *Malým lomem pod Zadní Kopaninou, asi v dosažené, nikoli přirozené hloubce 3–4 m nad dnešní hladinou krasového vývěru, který se vlévá v potůčku do Radotínského potoka, byla odkryta 10 a 15 m vysoká jeskyně, vyplněná čistým terasovým pískem a valounky z neogenu. Vchod této kolmé jeskyně byl zakryt materiálem pleistocenním (spráší, ssutí, svahovou hlínou). Jak z popisu, ale hlavně z fotografie otištěné spolu s článkem vyplývá, jednalo se spíše než o jeskyni o krasovou kapsu bez volných prostor. HOMOLA (1947) už uvádí jeskyni jako odtěženou a KUKLA (1949) ji tím pádem pomíjí.*

Další zmínky o jeskyni už jsou nejasné. V roce 1959 daroval Petrbock Národnímu muzeu pět zlomků hrubší nezdobené keramické nádoby, s označením jeskyně „pod Zadní Kopaninou“. SKLENÁŘ

Obr. 1. Přibližná lokalizace jeskyní v údolí Radotínského potoka. Číslo představuje konec trojčíslí u evidenčního čísla jeskyně. Velkými písmeny jsou označeny lomy: A – Mexiko; B – Mramorka; C – Hvězdálka; D – Špička; E – Cikánka.

Fig. 1. Approximate location of caves in the Radotínský Stream valley. The numbers are identical with the last three digits in the cave database code. The capital letters indicate quarry names: A – Mexiko; B – Mramorka; C – Hvězdálka; D – Špička; E – Cikánka.

a MATOUŠEK (1992) se domnívají, že se mohlo jednat o jeskyně Podkopaninskou, Podvojnou či dokonce Kopaninskou. Úplně v rozporu s Petrbočovým popisem jeskyně z roku 1944 je Václav Cílek (CÍLEK, MAJER a KORBA 2008), který uvádí, že *popisy J. Petrbočka uvádějí dnes neznámou Podkopaninskou jeskyni, která měla mít dva vchody a rozsáhlou síň o rozměrech 10 × 7 m. Pravděpodobně zasypaná sutí z Horního Dezortova lomu*. O jeskyni dále píší mimo jiné MICHOVSKÁ a SLÁDEK (1957), ŽÁK et al. (2003), ŽÁK, JÄGER a KOMAŠKO (2009) či ŽÁK, KOLČAVA a ŽIVOR (2017).

29-005 Podvojná jeskyně. Jeskyně leží na pravém břehu Kopaninského potoka, v polovině severního svahu krátkého údolíčka, táhnoucího se od jižní části Zadní Kopaniny k hřebénáči u jeskyně V Zubáku. Vchod je na úrovni odpadové haldy lomu otevřeného v jižním svahu údolí, uváděném někdy chybně jako Dezortův lom (CÍLEK, MAJER a KORBA 2008). Ve skutečnosti se jednalo o lom Václava Kočky (PROKOP 1951, LOŽEK 1996).

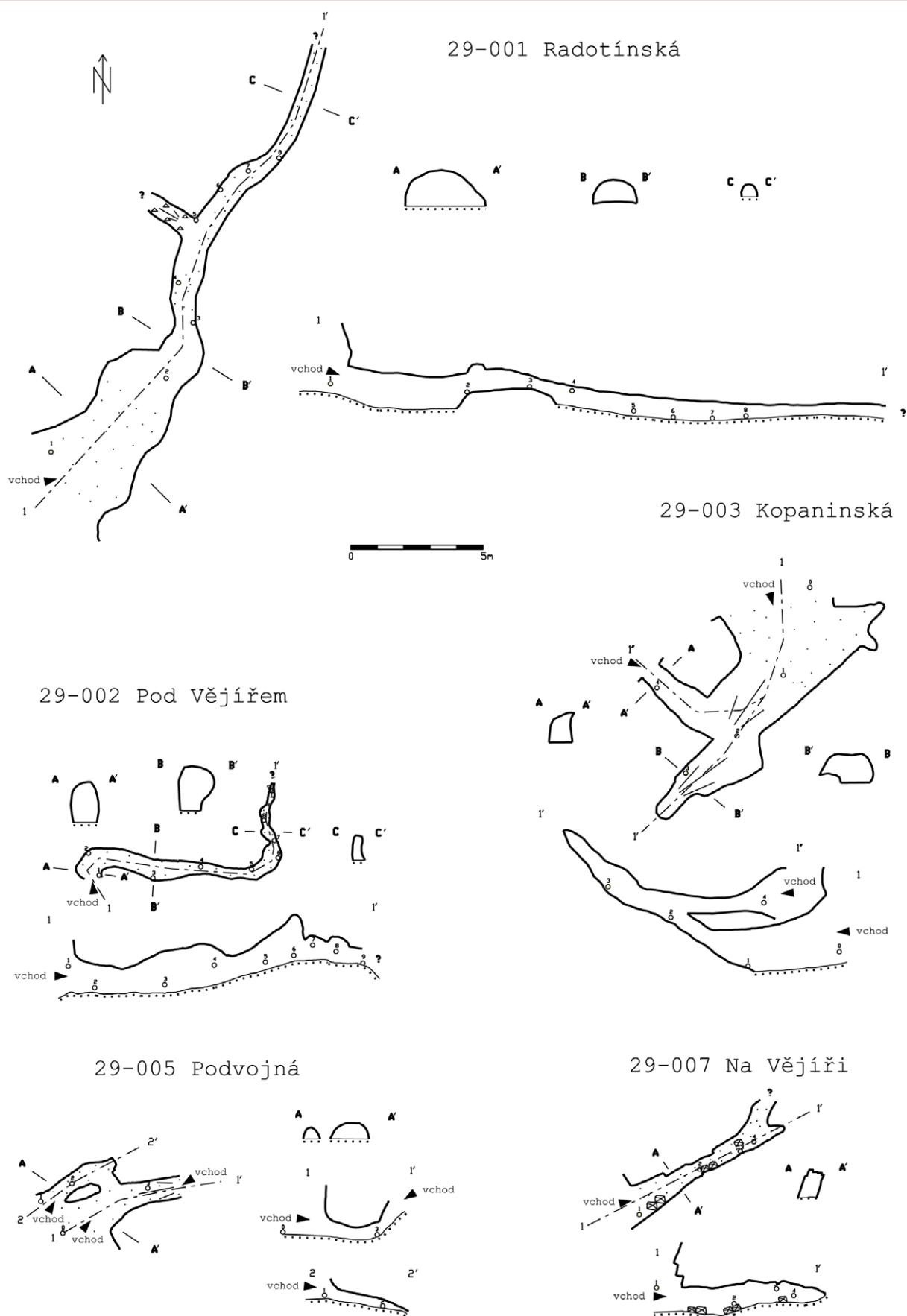
O jeskyni se poprvé zmínil PETRBOČ (1945), který ji dal jméno a popsal z ní deset druhů fosilních plžů. Zmiňuje se o ní také HOMOLA (1947). První mapu a podrobný popis vytvořil KUKLA (1949), který o ní píše: *Jeskyně má celkem tři vchody: první, východnější, má zhruba parabolický průřez a vede do síňky spojené nízkými neprůleznými prostorami se západním vchodem. Východní část síňky je spojena s povrchem těsným komínem. Dno jeskyně je pokryto hnědou hlinou s vápencovými úlomky ze spadlého stropu. Stěny jeskyně mají korrozní plastiku a místy z nich vyčnívají stovky vypreparovaných zkamenělin, jimiž je scyphocrinitová lavice přep-*

něna. Mnohde jsou zkameněliny druhotně obaleny sintrem, který tvoří místy i pěknou krápníkovou výzdobu.

V Podvojně jeskyni, stejně jako v sousední Podkopaninské jeskyni, prováděl výkopy J. Petrboč. O jejich výsledcích píše poněkud neurčitě a hlavně nejasně: *Na pravém jeho břehu (Kopaninského potoka – pozn. autorů) v lomu je podvojná jeskyně s mladoholocenními vrstvami a ovšem stejně tak starou faunou. V jeskyňce, které říkáme Podvojná, byla nalezena fauna vyznívajícího již litorinienu* (PETRBOČ 1956). O pěti střepích s nejasnou lokalizací nálezů, darovaných roku 1959 J. Petrbočem Národnímu muzeu (SKLENÁŘ a MATOUŠEK 1992) jsme se již podrobněji věnovali u Podkopaninské jeskyně. Naposledy zkoumali jeskyni v roce 1994 V. Ložek a V. Cílek (LOŽEK 1996). Ti vykopali ve vstupní části jeskyně sondu, ze které získali bohatý vzorek malakofauny odpovídající lesní krajině druhé poloviny holocenního klimatického optima. Podrobné výsledky publikoval LOŽEK (1996). O jeskyni dále píší mimo jiné MATOUŠEK (1988), PEŠA (1997), SKLENÁŘ a MATOUŠEK (1994), ŽÁK et al. (2003), ŽÁK, JÄGER a KOMAŠKO (2009) či ŽÁK, KOLČAVA a ŽIVOR (2017).

Revizní mapu jeskyně udělali 4. února 2023 M. Hejna a B. Vrabcová. Jeskyně se od Kuklova popisu příliš neliší. Pouze komínek je díky lidské činnosti či erozní činnosti dešťové vody širší než v Kuklově mapě. Pouze pěknou krápníkovou výzdobu se nalézt nepodařilo. Délka jeskyně je 7 m při denivelaci 1,5 m.

29-006 Na Cikánce. Po Podkopaninské jeskyni se jedná o druhou jeskyni, která dnes není přístupná. Ležela v západní opuštěné části lomu na slivenecký mramor Na Cikánce. O jeskyni se poprvé zmi-

Obr. 2. Nové mapy jeskyní s evidenčními čísly 29-001, 29-002, 29-003, 29-005, 29-007.
 Fig. 2. New maps of the caves with database codes 29-001, 29-002, 29-003, 29-005, 29-007.

ňuje KUKLA (1949), který také zanechal jediný její popis: *Jeskyňe „Na Cikánce“ je nejdelší jeskyní nejbližšího pražského okolí. Leží v jihoovýchodní stěně uměle vylámané rokličky v silně rozpukavých a četnými zlomy prostoupených červených hlíznatých vápencích – sliveneckých mramorech. Jeskynní dutiny se tu vyvinuly v nejrůznějších směrech, ne jak jsem dosud zvyklí jen na systému dvou víceméně kolmých puklin. Celá jihoovýchodní a i jihozápadní stěna rokle je rozbrázděna hlubokými rýhami i zasypanými či hlinou ucpanými výchozy jeskynních chodeb. Do jeskyň samotné se vstupujeme nízkým vchodem, který se nám jeví jako plynulé pokračování komínovité rozsedliny před jeskyní. ... Úhrnná délka jeskyň činí 29 m.*

Shodný popis i mapky převzal TŮMA (1990). Na základě Kuklova popisu se snažilo jeskyni v různých dobách po roce 2000 lokalizovat několik speleologických výprav nejprve iniciovaných K. Žákem, po roce 2022 pak autory (Kolčava, ústní informace, Daněček, ústní informace). Vchod se objevit doposud nepodařilo. Svou roli na zmišení vchodu pravděpodobně hrála těžba v sousedním lomu Špička a sesuv části severní stěny lomu Špička nejbližší jižnímu okraji lomu Cikánka. Autoři se kloní k názoru, že celá jeskyň, nebo její část se zde stále nachází. O jeskyni se dále zmiňují CÍLEK, MAJER a KORBA (2008), ŽÁK et al. (2003), ŽÁK, JÄGER a KOMAŠKO (2009) či ŽÁK, KOLČAVA a ŽIVOR (2017).

29-007 Na Vějíři. Jeskyňe, uváděná také někdy jako Zubatá či Vějíř, leží na s. úbočí ostrohu mezi Radotínským a Mlýnským potokem. Poprvé ji pod jménem Zubatá uvádí KUKLA (1949), který také zhotovil první mapu a podrobný popis. O jeskyni píše: *Jeskyňe je vyvinuta v téměř svisle postavených lavicovitých vápencích, jež jsou prudce ukloněny k jihu. Je dlouhá je 7 m, u vchodu 170 cm vysoká, na konci 60 cm, maximálně 190 cm. Asi metr od vchodu je po levé straně okno, jež slouží jako komín, je-li u vchodu rozdělán oheň.* O jeskyni se zmiňuje i PETRBOK (1956), který udává, že *zde, v tzv. Zubáku, je nejzajímavější nejbořejší jeskyňe, docela neprostupná, avšak vydlabaná v téměř kolmých skalních vrstvách, které také připomínají vějíř; odtud také její jméno Na vějíři. Je to prostora dost nepatrná, bez jakékoli hlíny na svém dně.* Petrbok v citované práci také publikuje fotografii vchodu. O jeskyni dále píší mimo jiné MATOUŠEK a DUFKOVÁ (1998), ŽÁK et al. (2003), ŽÁK, JÄGER a KOMAŠKO (2009) či ŽÁK, KOLČAVA a ŽIVOR (2017).

Revizní mapu jeskyňe udělali 11. března 2023 M. Hejna a B. Vrabcová. Na rozdíl od Petrbokova popisu již dno jeskyňe pokrývá hlína, a to na konci jeskyňe minimálně o mocnosti 0,5 m. Největší rozdíl proti Kuklově mapě a Petrbokově fotce jsme však zjistili ve vchodové partii. V místě Kuklou uváděného komínu došlo ke skalnímu řícení, které zkrátilo jeskyni o cca 1,5 m na dnešních 6 m. K řícení mělo dojít v roce 1981 (DANĚČEK 1996, STÁRKA 1984). Jeskyňe je přechodně obývána bezdomovci, o čemž svědčí igelitové tašky a odpadky na konci jeskyňe. Množství odpadků už ovšem není tak velké, jak udává DANĚČEK (1996), který odhadoval jeho množství na *dobře využitý objem nákladního automobilu.*

29-008 Angreštová. Jeskyňe leží ve svahu nad levým břehem Mlýnského potoka. Poprvé ji uvádí KUKLA (1949), který také zhotovil první mapu a popis. O jeskyni píše: *Jeskyňe vznikla v nejvyšších polohách branických vápenců s četnými vložkami rohovec (t. zv. zlíčovské vápence), směr 94° a úklon 45° k severu. Vchod je zakryt mohutným keřem zplněného angreštu. Podstatnou částí je přes 2 m vysoký výklenek. Strop se za ním snižuje náhlým stupněm na 1,5 m.* O jeskyni dále píší mimo jiné ŽÁK et al. (2003), ŽÁK, JÄGER a KOMAŠKO (2009) či ŽÁK, KOLČAVA a ŽIVOR (2017).

Revizní mapu udělal 7. března 2023 M. Hejna. Stav jeskyňe se nezměnil, pouze před vchodem roste místo angreštu svída a šípek. Délka jeskyňe je 3,5 m při denivelaci 2 m.

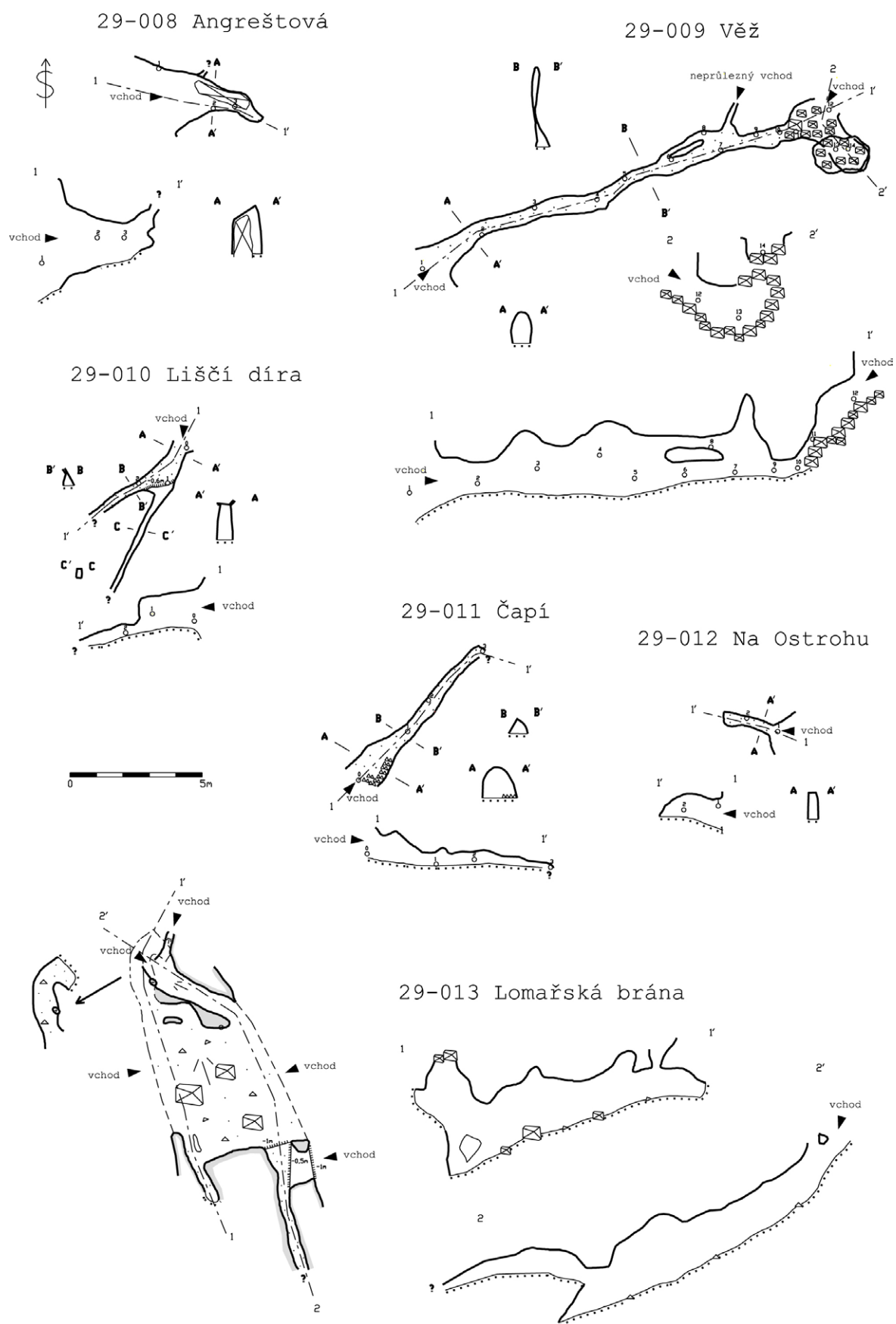
29-009 Věž. Jeskyňe leží na pravém břehu Radotínského potoka asi 70 m nade dnem údolí, v s. stěně strmého zářezu sz. směru nad ohybem potoka u Brýchova mlýna. Je vyvinuta ve zlíčovských vápencích. První výkopy v jeskyni prováděl už v roce 1896 Josef Nesměrák, správce lomů v Řeporyjích. Nesměrák kopal ve více jeskyních kolem Zadní Kopaniny, bohužel nevíme, kde ani co našel. O jeho aktivitách se zachovaly nepublikované zprávy v archivu Národního muzea (MATOUŠEK a SKLENÁŘ 1992).

V literatuře se o ní poprvé zmiňuje v roce 1899 Josef Kořenský v knize Smíchovsko a Zbraslavsko jako o nepojmenované jeskyni u Zadní Kopaniny a co se týče nálezů, je sdílnější, když uvádí: *Tato sluj jest v údolí Radotínského potoka, na jižní straně proti mlýnu Fialově. Kámen počal se tam lámati v březnu 1896. Jeskyňe byla skoro úplně zanesena náplavem. Horější vrstva skládala se z vápencového kamene a lesní hlíny, promíchané ostatky menších živočichů, jako jsou plch, veverka, křeček, kuna, jezevec, liška. Vrstva ta měla v tloušťce asi 1 m. Pod ní byla uložena vrstva splavených štěrků, pomísených s hlinou a popelem v tloušťce asi 1,5 m. V tomto horizontu našlo se mnoho střepů z nádob hnětených v rukou a vypálených do šedá. Některé střepy opatřeny byly uchem tvaru kulatého. Kosti zvířeny lesní byly rozštípaný. Spodní vrstva obsahovala v sobě žlutou hlínu mastnou. Zvířena z náplavu jeskyňe vykopaná skládala se z těchto rodů a druhů: Ze soba našla se část parohu a hnáty, ze zubra hnáty, z koně těž zuby, z jelena paroh, kosti a zuby, z křečků a plchů čelisti a jiné kůstky. Nejzajímavějším nálezem je však nástroj pazourkový kromě tří špiček kostěných a jednoho nehotového nožíku z křemene. Množství rozštípaných kostí svědčí o lidské práci.* Publikace obsahuje také archeologickou mapu se zákresem dvou jeskyní na Radotínském potoce, ovšem v místech, kde se žádné jeskyňe nevyskytují (MATOUŠEK a SKLENÁŘ 1992).

Ještě bez udání jména zmiňuje jeskyni PECKA (1916), který o ní píše: *Blouděním po skalách rozkošného údolí potoka radotínského, po obou stranách, přicházel jsem na značné otvory skal, přirozené to jeskyňe. Tak prolezl jsem jeskyni na pravém břehu zmíněného potoka, přímo nad mlýnem Palasových, dříve Fialovým. Tato sluj, před jejímž vchodem vstýčuje se mohutný skalní útes jako zakletý strážce, byla již dle všech známek prokopána a jest to asi ona, o níž uvádí se zmínka v díle Smíchovsko a Zbraslavsko pod názvem Jeskyňe v Zadní Kopanině... Při přehrabování vrchní hlíny při svitu svíčky vytáhli jsme zelenavý kroužek kovový.*

Podrobný popis jeskyňe samotné zanechal Kukla (1949): *Jeskyňe je tvořena přímou, mírně stoupající chodbou směru 100°, jež je na jihozápadě i na severovýchodě spojena s rozšířenými sínkami.* Na Kuklově mapě je také patrná chodbička, která běží proti jeskyni, a malý propad na povrchu nad chodbičkou. O nich se pravděpodobně také zmiňuje už J. Nesměrák, který píše o horním vchodu zcela zaplněném sedimenty, u kterého roste větší strom. Nesměrák měl také v plánu vchod vykopat, ale jestli k tomu došlo a Kuklou zaznamenaný stav pochází po těchto výkopech, není známo (MATOUŠEK a SKLENÁŘ 1992). O jeskyni dále píší mimo jiné MATOUŠEK (1988), PEŠA (1997), SKLENÁŘ a MATOUŠEK (1994), ŽÁK et al. (2003), ŽÁK, JÄGER a KOMAŠKO (2009), či ŽÁK, KOLČAVA a ŽIVOR (2017).

V podobném stavu, jaký popisoval Kukla, našel jeskyni ještě V. Daněček v roce 1997 (ústní informace). Současná situace vypadá odlišně. V mezidobí někdo propojil obě chodby, takže jeskyňe měla dva vchody – původní západní a nový východní. Při naší návštěvě jeskyňe 12. března 2023 byl průkop částečně zavalený kameny. Jeho zprůchodnění bránila zdechliná liška. Výrazně rozšířený a prohloubený byl i propad na povrchu. Podle aktuální mapy je rozdíl mezi dnem propadu a stropem jeskyňe 0,8 m. Délka jeskyňe je 22 m při denivelaci 4 m.

Obr. 3. Nové mapy jeskyní s evidenčními čísly 29-008, 29-009, 29-010, 29-011, 29-012, 29-013.

Fig. 3. New maps of the caves with database codes 29-008, 29-009, 29-010, 29-011, 29-012, 29-013.

19-010 Liščí díra. Jeskyně leží na pravém břehu Radotínského potoka mezi hájovnou v Chotči a Cvrčkovým mlýnem. Poprvé se o ní zmiňuje KUKLA (1949), který o ní píše: *Jeskyně je vybudována na trhlíně severovýchodního směru. Strop se sklání pod úhlem 16° k jihozápadu, stejně i dno v zadní části jeskyně. ... Asi dva a půl m od vchodu přechází jeskynní prostora ve dvě pouze 0,3 m vysoké chodby. Jižnější sleduje úroveň stropu, severnější pokračuje při dně. ... Zdá se, že spodní slouží za doupe lišce.* Ve stejném stavu byla jeskyně i při naší návštěvě, pouze s tím rozdílem, že liščí doupe bylo částečně průlezné do vzdálenosti 2 m. Délka jeskyně je 4 m při denivelaci 0,7 m.

O jeskyni dále píší mimo jiné ŽÁK et al. (2003), ŽÁK, JÄGER a KOMAŠKO (2009) či ŽÁK, KOLČAVA a ŽIVOR (2017).

29-011 Čapí. Jeskyně leží na sv. okraji Chotče zhruba 200 m j. od mlýna u Veselých. Poprvé ji zmiňuje bez jména TŮMA (1990), který o ní píše: *puklinová jeskyně 10 m nad hladinou potoka, 5 m nad lesní cestou, nově lokalizovaná. Vchod má výšku 1,5 m, délka je 7 m. Expozice vchodu: J.* Jeskyni pojmenovat v 80. letech 20. století O. Jäger podle p. Čápa, který mu jeskyni ukázal (Jäger, ústní informace). O jeskyni se dále zmiňují ŽÁK et al. (2003), ŽÁK, JÄGER a KOMAŠKO (2009) či ŽÁK, KOLČAVA a ŽIVOR (2017).

Jedná se o jednoduchou rovnou chodbu u vchodu širokou 1,3 m a vysokou 1,2 m. Po 2 m se jeskyně snižuje na 0,5 m a zužuje na 0,6 m. Postupné snižování a zužování pak pokračuje, takže po 7 m dosahuje šířky 0,4 m a výšky 0,2 m. Chodba se pak stáčí mírně doprava a dolů. Dno tvoří u vchodu naskládané kameny, dále do jeskyně jemnozrnné sedimenty, takže jeskyně má potenciál pro případné prodloužení. Ve vchodu do jeskyně jsou patrné pozůstatky cihlové zdi, kterou zde byla postavena někdy po roce 1990 (Jäger, ústní informace). První mapu jeskyně zhotovili 4. února 2023 M. Hejna a B. Vrabcová. Délka horizontální jeskyně je 7 m.

29-012 Na Ostrohu. Jeskyně leží na severním úbočí ostrohu mezi Radotínským a Mlýnským potokem, poblíž jeskyně 29-007. Jako bezejmennou ji poprvé zmiňuje KUKLA (1949) jako menší dutinu ležící nad jeskyní Pod Vějířem. O jeskyni se dále zmiňují ŽÁK et al. (2003), ŽÁK, JÄGER a KOMAŠKO (2009) či ŽÁK, KOLČAVA a ŽIVOR (2017). Jedná se o nekrasovou puklinovou jeskyni vzniklou vydrolením materiálu z pukliny ve směru cca V–Z. Jeskyně je vysoká 1 m, široká 0,4 m a dlouhá 2,5 m. Končí skalní čelbou, takže zde není žádný potenciál dalšího pokračování. Jeskyně byla zmapována M. Hejnou 17. února 2023.

29-013 Lomařská brána. Lomařská brána je nejvýznamnější krasový objekt v okolí Tachlovic. Leží v západní části lomu Mexiko. Její hlavní částí je pozůstatek dómu, ze kterého po jeho částečném odtěžení zůstala brána dlouhá 4 m, široká 5 m a vysoká až 3 m. Strop brány je součástí skalního pilíře, který byl lomaři ponechán ve směru S–J napříč lomem. Jeskyni poprvé zmínili CÍLEK a TIPKOVÁ (1992), ovšem bez jména. Pod jménem Lomařská brána ji poprvé zmiňují ŽÁK et al. (2003), kteří uvedli délku 15 m při převýšení 5 m. O jeskyni se dále zmiňují CÍLEK, MAJER a KORBA (2008), ŽÁK, JÄGER a KOMAŠKO (2009) či ŽÁK, KOLČAVA a ŽIVOR (2017).

Stanovit délku a převýšení jeskyně je problematické, protože je celý pilíř silně zkrasovělý, a určit, co je ještě součástí jeskyně a co již ne, je subjektivní. První mapu jeskyně udělal M. Hejna 5. června 2020 a zahrnul do ní i všechny bezprostředně navazující průlezné chodby. Délka zmapovaných průlezných částí je 31 m při převýšení 7 m (HEJNA, VRABCOVÁ a MAJER 2023).

29-014 Komín ve štole. Jeskyně leží v dopravní štole lomu Mexiko ve vzdálenosti 42 m od vchodu do štol z lomu. Jedná se o 7 m vysoký komín o průřezu zhruba 2,5 × 1,5 m. Část stěn komínu je tvořena jílovitými sedimenty, stejně jako jeho strop. Komín vznikl vysypá-

ním části sedimentů do štol. Komín ve štole poprvé zmiňují ŽÁK et al. (2003). O jeskyni se dále zmiňují CÍLEK, MAJER a KORBA (2008), ŽÁK, JÄGER a KOMAŠKO (2009) či ŽÁK, KOLČAVA a ŽIVOR (2017). První mapu jeskyně vyhotovili M. Hejna, B. Vrabcová a M. Jakovenko dne 19. prosince 2023. Délka a denivelace jeskyně je 7 m (HEJNA, VRABCOVÁ a MAJER 2023).

29-015 Tachlovická. Jeskyně leží v dopravní štole lomu Mexiko ve vzdálenosti 52 m od vchodu do štol z lomu. O jeskyni se poprvé ještě jako o bezejmenné jeskyni zmiňují CÍLEK a TIPKOVÁ (1992). Jméno Tachlovická jeskyně jí dali ŽÁK et al. (2003). O jeskyni se dále zmiňují ŽÁK, JÄGER a KOMAŠKO (2009) či ŽÁK, KOLČAVA a ŽIVOR (2017).

Jedná se o jedinou prostoru, původně částečně volnou a rozšířenou pozdějším závalem materiálu do štol. Tím vznikla prostora dlouhá 7 m, široká 5 m a vysoká až 9 m. Tyto rozměry jsou ale diskutabilní, neboť podstatná část prostoru je vyplněna jílovým kuzelem a z obou stran na ni navazují pokračování štol, takže její začátek a konec nelze přesně určit. Stejně tak výška 9 m je určena rozdílem mezi počvou štol a nejvyšším místem stropu prostoru. Skutečná výška zhruba z vrcholu kužele ke stropu je 6 m. Z hlavního prostoru vybíhá několik krasových kanálků na hranici průleznosti či pod její hranicí. Jeskyně byla poprvé zmapována 5. června 2020 M. Hejnou. Délka jeskyně 10 m při převýšení 9 m (HEJNA, VRABCOVÁ a MAJER 2023).

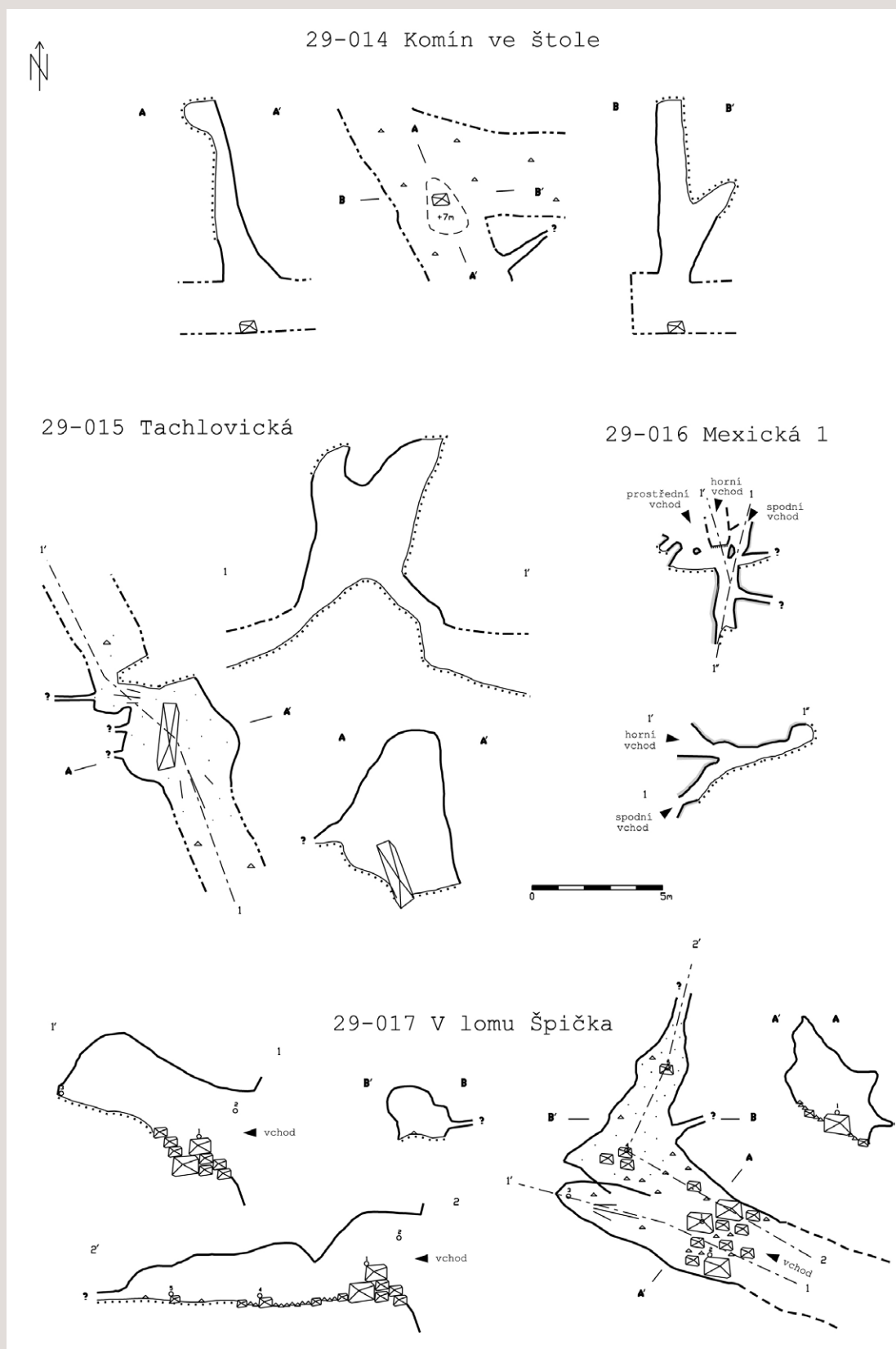
29-016 Mexická 1. Mexická 1 leží v jihovýchodní části lomu Mexiko, nevysoko nad jeho počvou. Poprvé ji uvádějí ŽÁK et al. (2003). Má tři vchody ležící v těsné blízkosti vedle sebe, výškový rozdíl mezi nejnižším a nejvyšším vchodem je 2 m. Hlavní chodba dlouhá 6 m vznikla na poruše směru S–J. Z ní vycházejí boční chodby ve směru V–Z, většinou neprůlezná nebo vyplněná sedimenty. Celková délka průlezných chodeb je 7 m. Jeskyně byla poprvé zmapována 16. března 2022 M. Hejnou (HEJNA, VRABCOVÁ a MAJER 2023). O jeskyni se dále zmiňují ŽÁK, JÄGER a KOMAŠKO (2009) či ŽÁK, KOLČAVA a ŽIVOR (2017).

29-017 V lomu Špička. Jeskyně leží ve stěně sz. části 2. etáže lomu Špička. Objevena byla při těžbě v roce 2002 a ještě téhož roku provedl O. Jäger pomocí kompasu a pásma terénní náčrt. V literatuře ji poprvé uvádějí ŽÁK et al. (2003). V době objevu měla jeskyně délku 24 m. O jeskyni se dále zmiňují ŽÁK, JÄGER a KOMAŠKO (2009) či ŽÁK, KOLČAVA a ŽIVOR (2017).

Jeskyni znovu navštívili ve dnech 17. a 18. června 2023 M. Hejna, B. Vrabcová a M. Jakovenko a jeskyni znovu zmapovali a provedli fotodokumentaci. Jak ukázalo srovnání s terénním náčrtem z roku 2002, těžbou v lomu byla jeskyně zkrácena o 4 m. Vchod je zhruba čtvercového průřezu vysoký a široký 3 m. Z něj pokračuje zsz. směrem šikmo stoupající chodba vysoká 3 m a široká max. 2 m, která končí skalní stěnou. Sz. směrem vybíhá od vchodu chodba vysoká max. 2,5 m a široká max. 3 m, která se po 5 m stáčí k SSV a postupně se snižuje na 0,4 m a zužuje na 0,5 m. Laserovým dálkoměrem bylo ověřeno neprůlezná pokračování v délce nejméně 2 m. V jeskyni se nachází několik krasových kanálků na hranici průleznosti. Délka jeskyně k datu mapování je 20 m při denivelaci 5 m. Ve stropě jsou místy hojné bílé stébelnaté agregáty krystalů o velikosti v prvních jednotkách mm, pravděpodobně aragonitu.

29-018 V Kominické rokli. Jeskyně leží v horní části Kominické rokli, v jejím severním svahu. Bez udání jména ji poprvé zmiňuje TŮMA (1990), který ji zakreslil do mapy s poznámkou *nově lokalizovaná jeskyně o délce 10 m*. Jméno jí dali až ŽÁK et al. (2003). O jeskyni se dále zmiňují ŽÁK, JÄGER a KOMAŠKO (2009) či ŽÁK, KOLČAVA a ŽIVOR (2017).

Jeskyně V Kominické rokli sice leží bokem Tůmova zápisu, ale jedná se o jedinou jeskyni v Kominické rokli, která odpovídá Tůmo-

Obr. 4. Nové mapy jeskyní s evidenčními čísly 29-014, 29-015, 29-016, 29-017.

Fig. 4. New maps of the caves with database codes 29-014, 29-015, 29-016, 29-017.

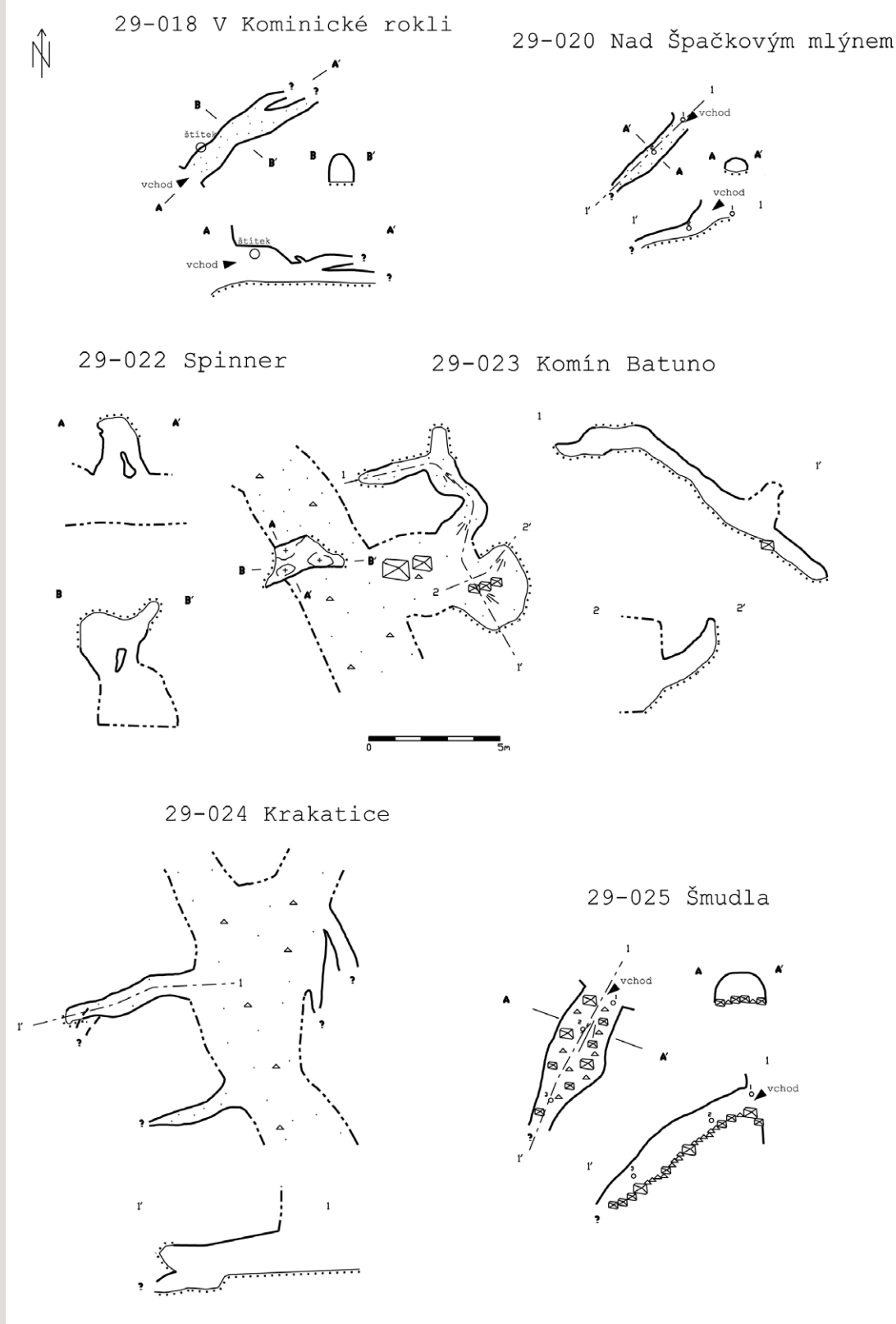
vě popisu. Vchod do jeskyně je široký 0,8 m a vysoký 1,5 m, ovšem rychle se snižuje a po 2,5 m dosahuje chodba výšky 1,1 m. Po zhruba 4 m se chodba rozdvíjí do horní a spodní chodby, které se postupně snižují a zužují až pod hranici průleznosti. Spodní chodba má dno tvořené jemnozrnnými sedimenty a je zde potenciál další-

ho pokračování. Mapu jeskyně vytvořili 27. března 2022 M. Hejna a B. Vrabcová. Celková délka horizontální jeskyně je 8 m.

29-019 Nedělní. Jeskyni ležící v lomu Na Špičce objevili 14. března 2004 Jan Albrecht a Robert Švajda. Při první návštěvě prozkoumali cca 50 m jeskyně (ALBRECHT 2004). Další průzkum prováděli jes-

Obr. 5. Nové mapy jeskyní s evidenčními čísly 29-018, 29-020, 29-022, 29-023, 29-024, 29-025.

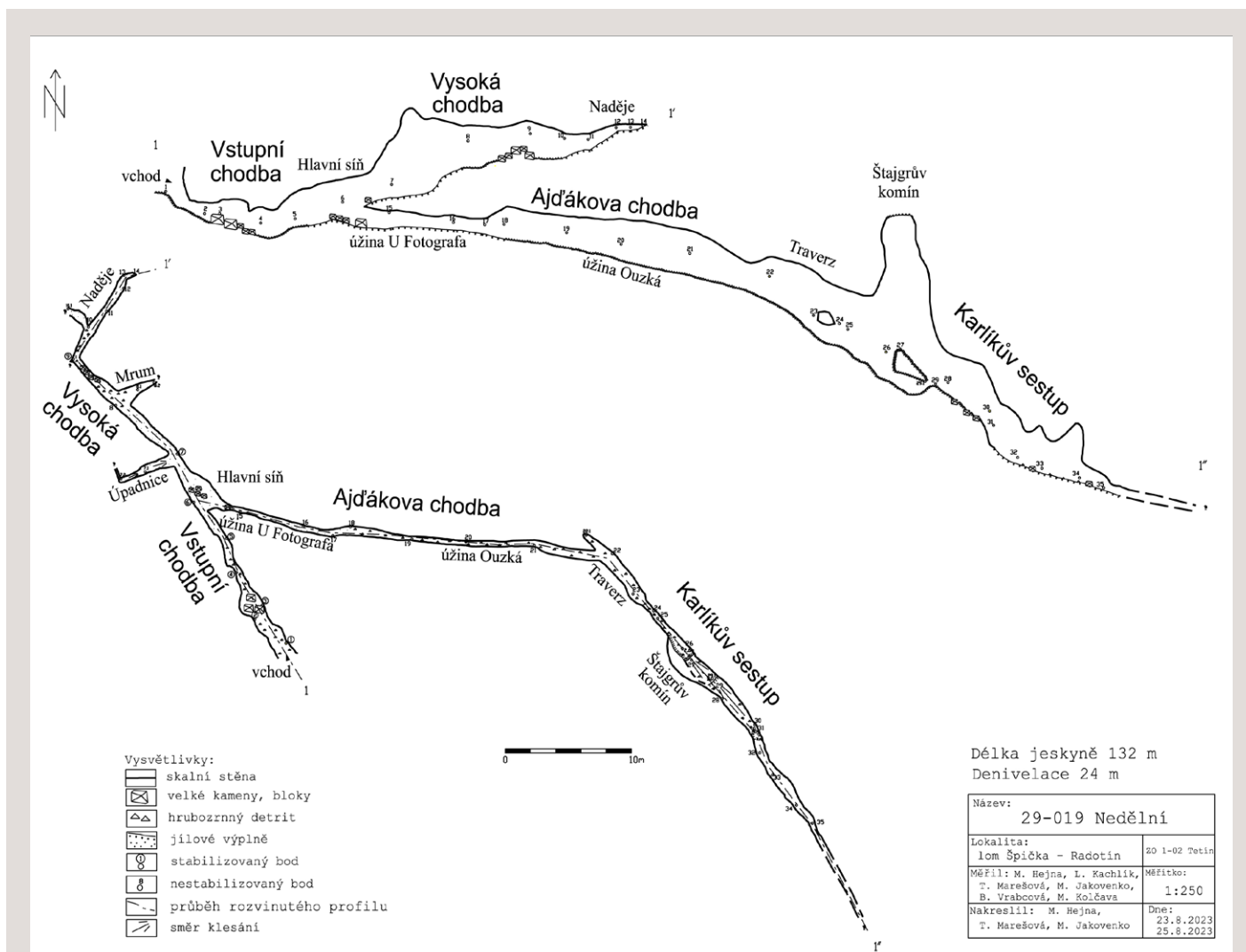
Fig. 5. New maps of the caves with database codes 29-018, 29-020, 29-022, 29-023, 29-024, 29-025.

kyňáři ze ZO ČSS 5-07 Antroherpon ve spolupráci se členy Krasové deprese. Do konce ledna 2005 se jim podařilo zdokumentovat 70 m jeskyně a objevit dalších 40 m. Před dokončením mapy byl vchod jeskyně z důvodu bezpečnosti majitelem lomu, společností Českomoravský cement, zasypán. O jeskyni se dále zmiňují CÍLEK, MAJER

a KORBÁ (2008), HEJNA a SULDOVSKÁ (2022), ŽÁK, JÄGER a KOMAŠKO (2009), ŽÁK et al. (2005), či ŽÁK, KOLČAVA a ŽIVOR (2017).

V červnu 2023 se autoři domluvili se zástupci Českomoravského cementu, že vchod do jeskyně dočasně odkryjí, aby mohli dokončit její dokumentaci. Jeskyni tvoří dvě paralelní chodby ve směru SZ–

Obr. 6. Nová mapa Nedělní jeskyně (29-019).
Fig. 6. A new map of the Nedělní Cave (29-019).

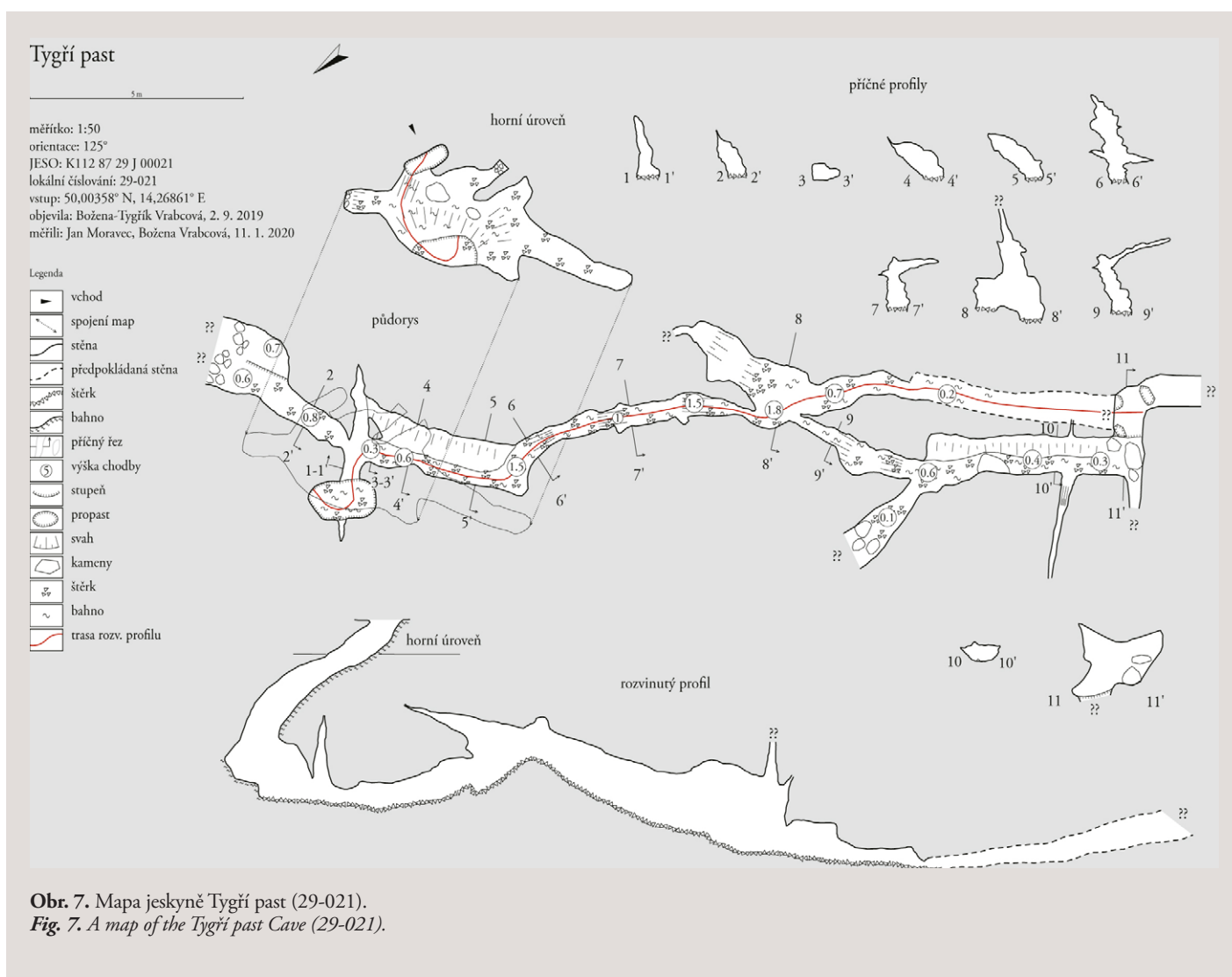
JV. Západní chodba se vstupem do jeskyně dostala z větší části jméno Vysoká chodba, východní chodba nese jméno Karlíkův sestup. Obě chodby jsou propojeny 31 m dlouhou Ajďákovou chodbou se směrem ZSZ-VJV. Směry chodeb korespondují se směry hlavních tektonických poruch, na kterých jeskyně vznikla. Chodby jsou zhruba protáhle oválného průřezu s výškou až 7 m, široké od 2,5 m do 0,5 m. Novou mapu jeskyně vytvořili v srpnu 2023 M. Hejna, B. Vrabcová, L. Kachlík a M. Jakovenko. Délka jeskyně dosahuje 132 m při denivelaci 24 m.

29-020 Nad Špačkovým mlýnem. Malou jeskynku na pravém břehu Radotínského potoka poblíž Špačkova mlýna poprvé zmiňuje jako bezejmennou Tůma (1990), který ji popisuje jako puklinovou jeskyni o šířce 45–50 cm a délce 2 m. Jeskyni zaregistrovali pod jménem Nad Špačkovým mlýnem až Žák a Živor (2011), kteří také upřesnili její lokalizaci, jeskyni uvádějí také Žák, Kolčava a Živor (2017).

Při návštěvě 12. března 2023 M. Hejnou a B. Vrabcovou byl vchod zasypaný. Po jeho očištění jsme našli šikmo upadající chodbu s vchodem širokým 0,7 m a vysokým 1 m. Chodba se stále snižovala, až se stala po 2,5 m neprůleznou, ovšem mezera mezi stropem a dnem byla vidět dalších minimálně 0,5 m. Dno je tvořeno hlínou a opady ze stropu, takže by se jeskyně dala vybráním sedimentů prodloužit. Během návštěvy jsme jeskyni zmapovali.

29-021 Tygří past. Vchod do jeskyně, ležící na skrývkové etáži lomu Mramorka u Chýnvice, objevila 2. září 2019 B. Vrabcová. Do jeskyně se jí podařilo proniknout 22. listopadu 2019 a objevila 12,5 m volných prostor, které následně mapoval M. Kolčava. Při pracovní akci 26. prosince 2019 se podařilo proniknout do dalších prostor. Jeskyni zmapoval 11. ledna 2020 J. Moravec a udal její délku 56 m při denivelaci 5 m (VRABCOVÁ 2020). O jeskyni se dále zmiňují Žák et al. (2019), Žák et al. (2021) či HEJNA a SULDOVSKÁ (2022).

Jedná se o členitý rozvětvený zhruba vodorovný systém převážně úzkých plazivek vyvinutý hlavně podél puklin směru JZ–SV a SV–JZ. Na křížení puklin se nacházejí i větší prostory, včetně dómků vysokých 1,5 m resp. 1,8 m. Na konferenci Speleofórum 2020 získala Tygří past cenu předsednictva České speleologické společnosti za nejvýznamnější objev v České republice za rok 2019 a B. Vrabcová získala ocenění za nejlepší příspěvek do sborníku Speleofórum. V roce 2020 zasypal vchod do jeskyně neznámý pachatel sutí. Na podzim 2022 byl znovu prokopán přístup do jeskyně a v lednu 2023 byla jeskyně opatřena uzamykatelným uzávěrem. V mezidobí probíhala v jeskyni prolongace. V červnu 2023 aktualizovali J. Moravec a B. Vrabcová mapu a nově uvedli délku jeskyně 65 m při nezměněné denivelaci 5 m.

3. Nově objevené, dokumentované a evidované jeskyně

29-022 Spinner. Jeskyni poprvé zmiňují již HEJNA, VRABCOVÁ a MAJER (2023). Leží ve stropu dopravní štolky z lomu Mexiko ve vzdálenosti 75 m od vchodu do štolky z lomu. Je tvořená volnou kapsou přístupnou ze štolky třemi krátkými komíny. Většina stropu je tvořena předkvartérními sedimenty. Jeskyně byla zmapována 2. prosince 2021 M. Hejnou a B. Vrabcovou. Celková délka jeskyně je 7 m při převýšení 3 m.

29-023 Komín Batuno. Jeskyni poprvé zmiňují již HEJNA, VRABCOVÁ a MAJER (2023). Leží v odbočce štolky z lomu Mexiko na kótě 70 m od vchodu do štolky z lomu. Původně se jednalo o volnou, jv. směrem upadající chodbu dlouhou 5 m. V protější stěně byl patrný komín vyplněný syplým písčítým sedimentem, ve kterém proběhlo pět prolongačních akcí. Po 6 m se strmě šikmo ukloněná chodba začala stáčet směrem k hlavní chodbě štolky v téměř horizontálním sklonu. V tomto směru se podařilo postoupit o 3 m, ovšem po zmapování jeskyně se ukázalo, že čelba leží asi 1 m od výrazné kapsy ve stropu hlavní štolky a prolongace tímto směrem byla zastavena. Další prolongace ve směru pokračování šikmé chodby probíhala již ve zpevněných jílových sedimentech a byla ukončena po 1 m. Vykopáno bylo 10 m chodeb, takže celková délka jeskyně dosáhla 15 m při převýšení 6 m. Jeskyně byla M. Hejnou a B. Vrabcovou zmapována 2. prosince 2021.

29-024 Krakatice. Jeskyni poprvé zmiňují již HEJNA, VRABCOVÁ a MAJER (2023). Jedná se o systém většinou úzkých krasových kanál-

ků vybíhajících v obou stěnách štolky z lomu Mexiko ve směru V–Z a na ně kolmých S–J mezi 75 a 85 m od vchodu do štolky z lomu. Do délky jeskyně se započítává jediná z průřezných chodeb ležící na kótě 82 m. Jedná se o rovnou chodbu širokou max. 0,8 m a vysokou až 1,6 m. Další prolongace je možná ve směru na čelbě do vrchu či do leva, ovšem v obou směrech se chodba zužuje. Jeskyně byla zmapována 27. července 2022 M. Hejnou a B. Vrabcovou. Celková délka jeskyně je 6 m při převýšení 1 m.

29-025 Šmudla. Jeskyně leží v lomu Špička, v nejzápadnějším rohu 3. etáže. Nenápadný vchod objevila v březnu 2023 při přípravě tohoto článku B. Vrabcová. Jedná se o šikmo upadající jednoduchou chodbu jz. směru, u vchodu vysokou 0,8 m a širokou 1,6 m. Po 3,5 m se rozšiřuje na 2,3 m při výšce 1,5 m a končí neprůlezným profilem s viditelným pokračováním. Dno jeskyně je tvořeno opady ze stropu a materiálem napadaným do jeskyně po odstřelu. Po snížení dna chodby je zde vysoká pravděpodobnost dalšího pokračování. Jeskyně byla zmapována B. Vrabcovou a M. Hejnou 16. dubna 2023. Její délka dosahuje 7 m při převýšení 4 m.

4. Závěr

Autoři provedli v letech 2021–2023 revizní průzkum jeskyní v údolí Radotínského potoka. Při něm fyzicky navštívili všech 19 známých neodtěžených jeskyní a porovnali jejich současný stav se stavy zdokumentovanými v minulosti. U většiny se délka uvedená v databázi

JESO změnila. U některých je fyzicky dostupná kratší část, než je uvedena v databázi. Na vině je částečné odtěžení jeskyně, sesuv vchodu či zanesení chodeb činností zvířat. U některých se délka zvětšila, hlavně díky nikde neregistrované prolongaci. Autoři také všech devatenáct jeskyní zmapovali, přičemž u šesti jeskyní se jednalo o vůbec první mapu. V rámci terénního průzkumu autoři nově objevili a zdokumentovali čtyři nové jeskyně o délce 6–15 m. Dvanáct jeskyní, tedy téměř polovina, je zaregistrována v lomech. Jedná se o velké číslo, vezmeme-li v úvahu, že se v celé oblasti nachází jen několik větších lomů. Pomineme-li drobné selské lomy, leží zde lom Mexiko u Tachlovic (7 jeskyní), lom Mramorka u Zbuzan (1 jeskyně), lom Cikánka (1 jeskyně) a lom Špička (3 jeskyně). Nedělní jeskyně dosáhla po zmapování délky 132 m, čímž překonala délku odtěžené Svatoprokopské jeskyně v Prokopském údolí a stala se tak historicky nejdelší známou jeskyní na území dnešní Prahy.

Literatura

- ALBRECHT J. (2004): Nedělní jeskyně – nejdelší jeskyně na území města Prahy. – *Speleofórum*, 23: 43. Praha.
- CÍLEK V., KORBA M., MAJER M. (2008): *Podzemní Praha*. – Eminent: 1–319. Praha
- CÍLEK V., TIPKOVÁ J. (1992): Krasové jevy u Prostředního mlýna jv. Tachlovic (29. oblast). – *Speleo*, 8: 41–42. Praha.
- DANĚČEK V. (1996): K osídlení jeskyně Pod vějířem (2902) v údolí Radotínského potoka. – *Speleo*, 22: 53–54. Praha.
- HEJNA M., SULDOVSKÁ O. (2022): Jeskyně Českého krasu. – *Ochrana přírody*, 77 (2): 11–13. Praha.
- HEJNA M., VRABCOVÁ B., MAJER M. (2023): Krasové jevy v okolí Tachlovic (Český kras, 29. krasová oblast). – *Speleofórum*, 42: 23–28. Praha.
- HOMOLA V. (1947): *Krasové zjevy v Barrandienu*. – Disertační práce: 1–112. Přírodovědecká Fakulta University Karlovy. Praha.
- JÄGER O. (1994): Jednotná evidence speleologických objektů. – *Český kras*, XIX: 25–30. Beroun.
- KUKLA J. (1949): *Jeskyně Českého krasu na levém břehu řeky Berounky a Vltavy*. – Seminární práce. Reálné gymnasium Praha XII. – Slovenská: 1–113. Praha
- LOŽEK V. (1996): Biostratigrafie jeskyně Podvojná pod Zadní Kopaninou. – *Speleo*, 22: 7–9. Praha.
- MATOUŠEK V. (1988): Využívání jeskyní v Českém krasu od mladší doby kamenné I. soupis lokalit – *Český kras*, XIV: 17–32. Beroun.
- MATOUŠEK V., DUFKOVÁ M. (1998): *Jeskyně a lidé*. – Nakladatelství Lidové noviny: 1–164. Praha
- MICHOVSKÁ J., ŠLÁDEK J. (1957). Přehled speleologických a krasových prací 1954–55. – *Československý kras*, 10 (1): 33–34. Brno.
- PECKA F. J. (1916): Archeologické zprávy z okolí Radotínského. – *Památky archeologické*, 28: 88–91. Praha.
- PEŠA V. (1997): Jeskyně Českého krasu v mladší době bronzové až halštatské. – *Knihovna české speleologické společnosti*, 29: 111–132. Praha.
- PETRBOK J. (1930): Měkkýši jeskyně u Radotína – *Věda přírodní*, XI: 141–143. Praha.
- PETRBOK J. (1944): Neogenní terasová výplň jeskyně Podkopaninské za Radotínem. – *Příroda*: 242–243. Brno.
- PETRBOK J. (1945): Měkkýši jeskyně Podvojná pod Zadní Kopaninou. – *Příroda*, 37: 129. Brno.
- PETRBOK J. (1956): Český kras ve výzkumu do roku 1950. – *Anthropozoikum*, 5 (1955): 9–46 (22 tabulí s fotografiemi). Praha.
- PROKOP F. (z části VACHTL J.) (1951): *Soupis lomů ČSR – Okresy Praha-město a Praha-venkov-sever*. – Technicko-vědecké vydavatelství: 1–185. Praha.
- PROKOP K. (1908): Praehistorická archaeologie. – *Časopis přátel starožitností českých*, 16: 37–38. Praha.
- SKLENÁŘ K., MATOUŠEK V. (1992): Osídlení jeskyní Českého krasu od neolitu po středověk. – *Zprávy České archeologické společnosti při ČSAV*, supplement 14: 1–76. Praha.
- SKLENÁŘ K., MATOUŠEK V. (1994). Die Höhlenbesiedlung des Böhmischen Karstes: vom Neolithikum bis zum Mittelalter. – *Fontes Archaeologici Pragenses*, 20: 1–212. Národní muzeum, Praha.
- STÁRKA V. (1984): *Český kras*. – Středočeské nakladatelství a knihkupectví: 1–208, 16 stran příloh. Praha.
- TŮMA S. (1990): *Inventarizační průzkum krasových jevů Radotínského údolí v severní části CHKO Český kras a ve SPR Radotínského údolí*. – Nепublikovaná zpráva, Archiv České speleologické společnosti, fond Krasová sekce: 1–6. Praha.
- VRABCOVÁ B. (2020): Tygří past. – *Speleofórum*, 39: 27–33. Česká speleologická společnost. Praha.
- ŽÁK K., KOLČAVA M., JÄGER O., ŽIVOR R. (2003): Evidence jeskyní Českého krasu – stav k 1. říjnu 2003. – *Český kras*, XXIX: 5–20. Beroun.
- ŽÁK K., KOLČAVA M., JÄGER O., ŽIVOR R. (2005). Evidence jeskyní Českého krasu – stav k 1. říjnu 2005 – *Český kras*, XXXI: 19–21. Beroun.
- ŽÁK K., JÄGER O., KOMAŠKO A. (2009): Český kras (K 112 87). – In: HROMAS J. (Ed.), *Jeskyně*, Chráněná území ČR, svazek XIV (editoři řady MACKOVČIN P., SEDLÁČEK M.): 155–233. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno. Praha, Brno.
- ŽÁK K., ŽIVOR R. (2011): Evidence jeskyní Českého krasu: doplňky a změny za období 1. října 2009 až 30. září 2011. – *Český kras*, XXXVII: 60–64. Beroun.
- ŽÁK K., KOLČAVA M., ŽIVOR R. (2017): Evidence jeskyní Českého krasu: doplňky a změny za období 1. října 2015 až 30. září 2017. – *Český kras*, XLIII: 43–60. Beroun.
- ŽÁK K., KOLČAVA M., ŽIVOR R. et al. (2019). Databáze jeskyní Českého krasu: doplňky a změny za období od 1. října 2017 do 30. září 2019 – *Český kras*, XLV: 60–66. Beroun.
- ŽÁK K., KOLČAVA M., HEJNA M., ŽIVOR R. (2021). Databáze jeskyní Českého krasu: doplňky a změny za období od 1. října 2019 do 30. září 2021 – *Český kras*, XLVII: 45–54. Beroun.